

Sygn. akt: III U 27/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 lipca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Teresa Suchcicka
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Emilia Kowalczyk

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 8 lipca 2015 r. w O.

sprawy z odwołania L. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania L. D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P.

z dnia 16.12.2014r. znak (...)

orzeka:

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje L. D. prawo do emerytury począwszy od dnia 22.12.2014r.;
2. stwierdza brak odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Sygn. akt III U 27/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 16.12.2014r., znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. odmówił L. D. prawa do wcześniejszej emerytury z uwagi na nieudowodnienie 15 lat pracy w warunkach szczególnych. W uzasadnieniu przedmiotowej decyzji Zakład podał, że na dzień 01.01.1999r. ubezpieczony udowodnił ogólny okres pracy wynoszący 25 lat, 10 miesięcy i 3 dni okresów składkowych, oraz 3 miesiące i 22 dni okresów nieskładkowych, tj. łącznie 26 lat, 1 miesiąc i 25 dni.

Do pracy w szczególnych warunkach nie uwzględniono żadnego zatrudnienia. Organ emerytalny nie uwzględnił okresu pracy w szczególnych warunkach w okresie od 06.05.1974r. do 31.12.1998r. z tytułu zatrudnienia w Browarach (...) S.A. w W., ponieważ złożone świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 07.06.2002r. zawiera braki, tj. nie podano charakteru

pracy wykazanego zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. Biorąc powyższe pod uwagę Oddział ZUS w P. stwierdził, że L. D. nie spełnił warunków do nabycia prawa do emerytury według przepisów art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Odwołujący legitymuje się na dzień 01.01.1999r. wymaganym 25 -letnim stażem pracy, nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego, lecz nie udokumentował na dzień 01.01.1999r. 15 lat pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, a ponadto na dzień złożenia wniosku oraz wydania decyzji w sprawie nie osiągnął wieku emerytalnego 60 lat.

(dowody: decyzja z dnia 16.12.2014r. – a.e. nr (...), odp. na odwołanie – k. 4 – 5 a.s.)

W odwołaniu wniesionym od powyższej decyzji L. D. wskazał, że spełnia warunki do uzyskania wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych, gdyż w okresie od 06.05.1974r do 31.07.2000 r był zatrudniony w i w tym czasie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w dziale maszynowym na stanowisku maszynista chłodniczy, a co za tym idzie zajmował się obsługą stacji sprężarek amoniakalnych, które to stanowisko określone jest w w Dz. XIV poz. 9 wykazu A stanowiącego załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. „Bezpośrednia obsługa stacji sprężarek”. Na okoliczność pracy w szczególnych warunkach w zakwestionowanym przez ZUS okresie domagał się przeprowadzenia dowodu z zeznań wskazanego w odwołaniu świadka oraz z akt osobowych.

W odpowiedzi na odwołanie organ emerytalny wniósł o jego oddalenie w całości z przyczyn tożsamyh z tymi, które wskazano w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

L. D., urodzony w dniu (...), złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddziale w P. w dniu 24.11.2014r. wniosek o przyznanie mu prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

W dniu 22.12.2014r. odwołujący ukończył 60 lat. Odwołujący się nie jest członkiem OFE. Udowodnił 26 lat, 1 miesiąc i 25 dni ogólnego stażu pracy.

[okoliczności bezsporne, vide wniosek k: 1-3, karta przebiegu zatrudnienia, decyzja – akta ZUS nr 028046949]

W spornym okresie od 06.05.1974r. do 31.07.2000r. L. D. zatrudniony był w pełnym wymiarze czasu pracy w Zakładach (...) w W. Browarze w W. na stanowisku „maszynista chłodniczy”, późniejsza nazwa pracodawcy to: Browary (...) S.A. w W..

Stanowiska określone w umowie o pracę z dnia 06.05.1974r. to maszynista chłodni – pomocnik, w umowie z dnia 02.05.1977r., 01.06.1991r. i 11.01.1993r. – maszynista chłodniczy, zaś w angażach z akt osobowych: maszynista chłodniczy. Inne stanowisko znajduje się w umowach o pracę zawartych w 1991r. W umowie o pracę na czas określony z dnia 01.04.1991r. L. D. na okres 01.04.1991r. do 30.04.1991r. powierzono obowiązki ślusarza, w umowie z dnia 01.05.1991r. na okres 01.05.1991r. do 31.05.1991r. – fermentatora. W dniu 01.06.1991r. zawarto umowę na czas określony od 01.06.1991r. do 30.06.1991r. – odwołującemu powierzono obowiązki ślusarza. Jednakże w kolejnych angażach, do końca zatrudnienia wpisywane stanowiska L. D. to maszynista chłodniczy.

L. D. zatrudniony był w pełnym wymiarze czasu pracy w Oddziale w W., na stanowisku maszynista chłodniczy, co oznaczało, że obsługiwał urządzenia chłodnicze.

Na oddziale maszynowni chłodniczej znajdowały się urządzenia amoniakalne, które tłoczyły amoniak na poszczególne parowniki w celu uzyskania niskich temperatur i schłodzenia piwa. Na hali były po 3 sprężarki amoniakalne i powietrzne - bardzo hałaśliwe, a także pompy

amoniakalne, osuszacze, odolejaczce oddzielające olej od amoniaku - podzespoły sprężarek. Było ponad 200 zaworów i różne zbiorniki. Sprężarka miała odolejacz, różne zawory i podłączone rury - wszystko musiało współpracować. Najważniejszym elementem przy sprężarce były odolejaczce, w których codziennie uzupełniano olej. Maszynownia sprężała powietrze, wytwarzała próżnię i sprężała stężony amoniak do agregatu chłodniczego. Sprężarki powietrzne i amoniakalne były wysokowydajne - kilka sprężarek było podłączonych ze sobą i tworzyły stację sprężarek. W skład całej instalacji wchodziły urządzenia amoniakalne. Wszystko pracowało w jednym zespole. Jak piwo było wygotowane, to z temperatury 85-90 st. C - chłodzono je do temperatury +3 st. C. Czynnikiem chłodniczym był amoniak, a później w małych urządzeniach stosowano freon. Specjalne pompy tłoczyły powietrze. Całym rozdzielaczem był ogromny zbiornik, 6 - 8 metrów sześciennych, w którym zawsze było jednakowe ciśnienie. Urządzenia amoniakalne służyły do schładzania piwa. Sprężarki sprężyły powietrze, które było rozprowadzane na poszczególne działy.

Praca maszynisty chłodniczego polegała na obsłudze sprężarek, była w ruchu ciągłym w systemie 3 -zmianowym - nie było wolnych sobót i niedziel. Cały czas ktoś musiał nadzorować pracę urządzeń. Osoby pracujące na tych stanowiskach otrzymywały posiłki regeneracyjne i deputat w postaci mleka ze względu na to, że organizm wchłaniał amoniak. Wszystkie czynności wykonywano w maskach, ze względu na żrący amoniak.

W Oddziale w W. w okresie 1973r. – 2001r. jako maszynista chłodniczy pracował także F. Z.. Obsługiwał on sprężarki amoniakalne i powietrzne, pompy próżniowe. Otrzymał on zgodnie z załącznikiem nr 1 do zarządzenia Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31.03.1988r. wydany przez Browary (...) S.A. w W. w dniu 06.09.2000r. świadectwo pracy w szczególnych warunkach na stanowisku maszynisty chłodniczego, a ZUS nie kwestionował powyższego dokumentu.

L. D. uzyskał od Browarów (...) S.A. w W. w dniu 07.06.2002r. świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach, z którego wynika, że L. D. w okresie od dnia 06.05.1974r. do 31.07.2000r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w szczególnych warunkach na stanowisku maszynisty chłodniczego, wymienionym w dziale XIV, poz. 9, pkt 5 Wykazu A stanowiącego załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 16 Ministerstwa Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31.03.1988r.

L. D. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w okresie od 6.05.1974r. do 31.12.1998r. wykonywał prace w szczególnych warunkach przy bezpośredniej obsłudze stacji sprężarek .

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie: ww. dokumentów znajdujących się w aktach emerytalnych odwołującego się nr (...) oraz aktach osobowych ze spornego okresu zatrudnienia [dowód: skierowanie do pracy z dnia 03.05.1974r., umowy o pracę z dni: 06.05.1974r., 02.05.1977r., 01.06.1991r., 11.01.1993r., 01.04.1991r., 01.05.1991r., 01.06.1991r., świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 07.06.2002r., świadectwo pracy z dnia 11.01.1993r. Ponadto podstawę ustaleń stanowiły zeznania przesłuchanego w sprawie świadka F. Z. [rozprawa z dnia 08.07.2015r., k. 23 a.s.] i samego odwołującego się [rozprawa z dnia 08.07.2015r., k. 25 odwr. a.s.]

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie okazało się zasadne, co skutkowało zmianą zaskarżonej decyzji.

L. D. urodził się w dniu (...), zatem podstawą ubiegania się o prawo do emerytury jest ustawa z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2015.748). Zgodnie z art. 24 ust 1b pkt 20 tej ustawy wiek emerytalny mężczyzn urodzonych po dniu 30.09.1953 r. wynosi co najmniej 67 lat.

Osoby zatrudnione w szczególnych warunkach mogą przejść na wcześniejszą emeryturę. Muszą udowodnić odpowiedni staż ubezpieczeniowy oraz okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, a niekiedy fakt osiągnięcia wieku emerytalnego w czasie takiego zatrudnienia.

Możliwość uzyskania emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przewiduje art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Szczegółowe warunki, na jakich można otrzymać to świadczenie, zawarte są w rozporządzeniu z dnia 07.02.1983r. Rady Ministrów w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Przepisy ustawy emerytalnej za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uznają pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia, o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne i otoczenia. Rozporządzenie zaś zawiera w formie załączników dwa wykazy rodzajów prac w szczególnych warunkach: wykaz A i B. W pierwszym z nich umieszczono prace m.in. w górnictwie, w energetyce, w hutnictwie przemysłu metalowym, w chemii, w budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych, w transporcie i łączności, w rolnictwie i przemyśle rolno-spożywczym.

Zgodnie z art. 184 ustawy emerytalnej prawo do emerytury mężczyźnie urodzonemu po dniu 31.12.1948r. przysługuje po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32 ust. 4 w zw. z § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, tj. 60 lat, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy, tj. 01.01.1999r. osiągnął: co najmniej 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach, tj. 25 lat.

Powyższa emerytura przysługuje pod warunkiem nie przystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego, ewentualnie złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE na dochody Skarbu Państwa oraz rozwiązania stosunku pracy, z tym, że warunek rozwiązania stosunku pracy obowiązywał do 31.12.2012r. Od 01.01.2013r. warunek niepozostawiania w stosunku pracy nie stanowi przesłanki nabycia prawa do wcześniejszej emerytury.

Prawo do emerytury na podstawie art. 184 nabywa zatem ubezpieczony, który na dzień 01.01.1999r. legitymował się wymaganym okresem ogólnym i szczególnym, natomiast wiek emerytalny osiągnął po tej dacie, niezależnie od tego, czy w chwili dożycia 55/60 lat miał status pracownika, wykonywał inną pracę (np. prowadził działalność gospodarczą), czy też w ogóle nie był zatrudniony (zob. uchwałę SN z dnia 8 lutego 2007r., II UZP 14/06, OSNPUSiSP 2007, nr 13-14, poz. 199; wyrok SN z dnia 18.07.2007r., I UK 62/07, OSNPUSiSP 2008, nr 17-18, poz. 269 i wyrok SA w Warszawie z dnia 30.04.2007r., III AUa 791/06, Apel. - W-wa 2007, nr 3; por. też uzasadnienie wyroku SA w Szczecinie z dnia 21.06.2005r., III AUa 462/05, OSA 2006, z. 9, poz. 28).

Przy ustalaniu długości wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze ZUS uwzględnia tylko te okresy, wskazane w świadectwie pracy, w których praca ta była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Natomiast w sądowym postępowaniu odwoławczym możliwe jest ustalenie tych okresów także w oparciu o inne dowody (tak Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 21.09.1984r., III UZP 48/84, LEX nr 14630). Przeprowadzenie innych dowodów przewidzianych na podstawie Kodeksu postępowania cywilnego na okoliczność pracy w warunkach szczególnych dopuszczalne jest, gdy pracodawca wystawił świadectwo pracy a ZUS kwestionuje jego treść, jak i wówczas, gdy dokument ten nie może zostać sporządzony. Postępowanie przed sądem (na skutek odwołania od decyzji organu rentowego) nie podlega ograniczeniom dowodowym, co wynika wprost z art. 473 k.p.c., zatem każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądane, Sąd nie jest związany

środkami dowodowymi dla dowodzenia przed organami rentowymi (por. wyrok Sądu Najwyższego z 08.04.1999r., II UKN 69/98, OSNP 2000/11/439).

Ze złożonych dokumentów w sposób jednoznaczny wynika, iż odwołujący L. D. ukończył już 60 lat życia i nie przystąpił do OFE, spełnia warunek stażu ogólnego.

ZUS zakwestionował zatrudnienie odwołującego się w Zakładach (...) w W. Browarze w W. na stanowisku „maszynista chłodniczy”, (późniejsza nazwa pracodawcy to: Browary (...) S.A. w W.), ponieważ złożone świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 07.06.2002r. zawiera braki, tj. nie podano charakteru pracy wykazanego zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r.

W tym miejscu wskazać należy, że w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie obowiązują ograniczenia dopuszczalności dowodów przewidziane w art. 246 k.p.c. i 247 k.p.c. w zw. z art. 304 in fine k.p.c. Oznacza to, że w postępowaniu sądowym nie obowiązują ograniczenia, co do środków dowodowych stwierdzających charakter pracy, czasokres zatrudnienia.

Sąd dał wiarę zeznaniom zawnioskowanego przez odwołującego się świadka, jak i jego zeznaniom, albowiem są one ze sobą zgodne, wzajemnie się uzupełniają i znajdują potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym zebrany w niniejszej sprawie. W toku postępowania nie ujawniła się żadna okoliczność osłabiająca ich wiarygodność i moc dowodową.

Świadek pracował w tym samym zakładzie, a jego okres zatrudnienia w znacznej części pokrywał się z okresem pracy L. D.. Świadek F. Z. zeznał, że z odwołującym pracowali na jednej hali w (...) Browarach Oddziale w W., wykonywali identyczne czynności, świadek widział, że L. D. pracował jako maszynista chłodniczy. Obaj zajmowali się obsługą sprężarek i urządzeń amoniakalnych. Praca maszynisty chłodniczego polegała na obsłudze sprężarek, w których używano amoniaku do schładzania piwa. O szkodliwości pracy świadczą otrzymywanie przez maszynistów chłodniczych posiłków regeneracyjnych i deputatu w postaci mleka – gdyż amoniak wnikał w organizm.

Świadek i odwołujący pracowali w pełnym wymiarze czasu pracy, w systemie zmianowym, także w soboty, niedziele i w nocy.

Powyższe potwierdził odwołujący się L. D., który zeznał, że został przyjęty na maszynownię jako maszynista chłodniczy, co oznaczało, że obsługiwał urządzenia chłodnicze. Nigdy nie był na innym dziale, tylko cały czas, do 2001r. zajmował się obsługą sprężarek.

W tym stanie rzeczy Sąd uznał, że zeznania te stanowią miarodajny środek dowodowy na okoliczność charakteru, stałości i pełnowymiarowości pracy odwołującego się w warunkach szczególnych. Nie bez znaczenia dla ich oceny pozostaje również okoliczność wystawienia przez zakład pracy świadectw wykonywania pracy w warunkach szczególnych, otrzymanie przez świadka prawa do wcześniejszej emerytury.

Zarówno zeznania świadka – współpracownika, jak i dokumenty zgromadzone w aktach osobowych odwołującego się, wskazują, że w okresie zatrudnienia od 06.05.1974r. do 31.12.1998r., **tj. 24 lat, 7 miesięcy i 26 dni** w (...) Browarach Oddziale w W., odwołujący się stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w szczególnych warunkach pracując przy bezpośredniej obsłudze stacji sprężarek - zgodnie z poz. 9 Działem XIV pt. „Prace różne” Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U.1983.8.43) **bezpośrednia obsługa stacji sprężarek** zaliczana jest do pracy w szczególnych warunkach. Tym samym na dzień 01.01.1999r. wykazał wymagane ustawą 15 lat pracy w warunkach szczególnych, a więc korzysta z prawa do dochodzonego świadczenia.

Z tych względów Sąd zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. z dnia 16.12.2014r. w ten sposób, że przyznał L. D. emeryturę od dnia 22.12.2014r., stosownie do treści art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. O powyższym orzeczono w pkt 1 wyroku.

Zgodnie z treścią art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Sąd był zobowiązany, przyznając odwołującemu prawo do emerytury, do zamieszczenia z urzędu w sentencji wyroku rozstrzygnięcia w przedmiocie odpowiedzialności organu rentowego co do nieustalenia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, tj. zarówno przyznającego prawo do świadczenia, jak też jego brak (wyrok SN z dnia 28.04.2010r., II UK 330/09, LEX 604220).

W ocenie Sądu Okręgowego w przedmiotowej sprawie brak było podstaw do obciążenia organu emerytalnego odpowiedzialnością za nieustalenie wszystkich okoliczności niezbędnych do wydania decyzji o przyznaniu odwołującemu prawa do emerytury. ZUS nie dysponował bowiem niezbędnymi i wystarczającymi dowodami pozwalającymi na uznanie pracy odwołującego jako pracy w szczególnych warunkach, gdyż nie przedłożył on prawidłowo wypełnionego świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Dopiero na etapie postępowania sądowego odwołujący udowodnił, że faktycznie pracował na stanowisku wskazanym w poz. 9 Działu XIV pt. „Prace różne” Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. - co pozwoliło na zaliczenie spornego okresu do pracy w szczególnych warunkach. Z tych względów Sąd w punkcie 2 wyroku stwierdził brak odpowiedzialności organu emerytalnego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w sentencji.